

หลายมิติของคอร์รัปชัน

คอร์รัปชันเป็นสิ่งเลวร้าย ทำลายสังคมเรา เพราะทำให้ทรัพยากรหายไปอย่างไร้ประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างไรก็ตาม คอร์รัปชันมีแง่มุมให้คิดมากกว่านี้ เมื่อคอร์รัปชันมองได้หลายแง่มุม หนทางแก้ไขจึงมีหลากหลายด้วย

คอร์รัปชันมีคำจำกัดความง่ายๆ ว่า คือ “การใช้อำนาจจัดการเพื่อประโยชน์แห่งสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว” ตัวอย่างเช่น ๑. ข้าราชการมีอำนาจและหน้าที่ทางกฎหมายที่จะทำให้สังคมน่าอยู่ขึ้น แต่ก็ใช้อำนาจที่มีเบียดบังเงิน

มาเป็นของตัวเอง ๒. เรียกเงินจากผู้รับจ้างทำงานให้ภาครัฐเป็นเงินเดือนในการได้งาน ซึ่งเงินส่วนนี้ทำให้โครงการมีเงินนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของประชาชนน้อยลง แม้แต่ “เงินตามน้ำ” ก็ถือว่าเป็นคอร์รัปชันเช่นกัน เพราะทำให้เงินภาษีอากรที่เก็บจากรายการที่นำมาใช้จ่ายนั้นได้รับประโยชน์น้อยลงกว่าที่ควรจะเป็น

๓. เรียกเงินเพื่อให้ใบอนุญาต ซึ่งแทนที่จะพิจารณาให้ใบอนุญาตเพื่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชน กลับมองไปที่ว่าใครจะให้เงินเข้ากระเป๋ามากกว่ากัน ก็จะได้อำนาจ ๔. รับเงินสินบนในการช่วยเหลือคนผิดที่สมควรถูกลงโทษเพราะสร้างความเสียหายแก่ประชาชน แต่กลับช่วยให้หลุดเพื่อแลกกับสินบน การกระทำเช่นนี้ทำให้กฎเกณฑ์ของสังคมเสียหาย เงินที่ควรได้รับคืนมาก็ไม่ได้ ผู้ทำผิดควรรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ทำไปเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างไม่ให้คนทำเช่นนี้อีก แต่ก็ไม่เกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่เอาอำนาจที่ตนเองมีมาใช้จ่ายประโยชน์เพื่อส่วนตัว

คอร์รัปชันทำให้เงินภาษีจากที่เก็บจากประชาชนและนำมาเป็นรายจ่ายของภาครัฐสูญหายเพราะเข้ากระเป๋าคนบางคนที่มิอำนาจไป นี่คือผลเสียพื้นฐานที่เห็นกันชัดเจน

อีกข้อเสียฉกรรจ์ของคอร์รัปชันก็คือการทำลายความมีศีลธรรมและมีคุณธรรมของสังคมนั้นๆ คอร์รัปชันที่ดำเนินโดยไม่มีใครถูกลงโทษจะส่งเสริมให้ผู้คนเลียนแบบ เพราะเห็นว่าเป็นเส้นทางที่ง่ายและสั้นสู่ความร่ำรวย เมื่อกระทำกันมากเข้า ผู้คนทั่วไปจะเห็นว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องธรรมดา เพราะใครๆ เขาก็โกงกันทั้งนั้น ความรู้สึกเช่นนี้จะยิ่งช่วยเร่งเร้าให้สังคมสูญเสียความเชื่อในศีลธรรมในด้านต่างๆ มากขึ้น

ลองคิดว่าในบ้านที่พ่อแม่และญาติคุยกันแต่เรื่องว่าจะต้มตุ๋น คดโกง จี๋ปล้นใคร และอย่างไรดี เขวายนที่เติบโตขึ้นจะมีความเจริญในจิตใจได้อย่างไร สังคมก็เหมือนกันหากมีแต่เรื่องของความเลวทรามอยู่ทั่วไปหมด แล้วสมาชิกของสังคมนั้นจะมีคุณภาพได้อย่างไร

สังคมที่ขาดศีลธรรมผู้คนจะเสียเงินทองและเวลาไปมากมายกับการประเมินว่าใครเป็นคนดีที่สมควรร่วมกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วย เช่น ถ้าขายลงทุนร่วมกัน ฯลฯ การไว้น้ำใจเชื่อใจจะมีน้อย เพราะเต็มไปด้วยความระแวง ซึ่งเป็นสิ่งที่สมเหตุสมผล เพราะไม่ว่าหันไปทางไหนก็จะมีแต่คนที่จ้องจะคดโกงคนอื่น หากจะค้าขายก็ต้องใช้เงินสด ไม่มีการค้างจ่ายเชื่อใจกันซึ่งจะทำให้ต้นทุนของการค้าขายสูงกว่าที่ควรจะเป็น

เรือต้องมีหางเสือจันใด มนุษย์ก็จำเป็นต้องมีเข็มทิศศีลธรรมจันนั้น ในสังคม

อุดมคอร์รัปชัน รังสีของมันจะทำให้เข็มทิศศีลธรรมชี้ไปในทางที่ผิดจากที่ควรจะเป็น ผู้คนจะเห็นผิดเป็นถูก และถูกเป็นผิด จนสร้างความวุ่นวายให้เกิดแก่การดำเนินชีวิตได้อย่างมากมาย

เมื่อคอร์รัปชันเลวร้ายเช่นนี้ เราจะแก้ไขมันอย่างไร คำตอบแรกที่ทุกคนน่าจะเห็นพ้องกันก็คือแก้ไขที่จุดเริ่มต้น กล่าวคือป้องกันดีกว่าแก้ไข ซึ่งการป้องกันก็คือการให้การศึกษาแก่เยาวชน โดยเริ่มตั้งแต่เล็กๆ สิ่งที่ต้องพร่ำสอนก็คือเรื่องคุณธรรม ความซื่อสัตย์ การยึดมั่นในหลักการ

แห่งความดี ฯลฯ โดยพ่อแม่ที่บ้านและโดยครูที่โรงเรียน โดยสื่อและสิ่งแวดล้อมของสังคม

การพร่ำสอนเรื่องดังกล่าวก็อุปมาเหมือนกับการเหาะเกลือลงไป ในอาหารวันละนิด เด็กไม่กินเกลือทั้งขวดจันใด เด็กก็ไม่ชอบการจับมานั่งฟังเทศน์เรื่องคุณธรรมจันนั้น การสอนเป็นศิลปะซึ่งต้องอาศัยเล่าเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับคนรู้จัก นิทาน นิยาย ละครทีวี และสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันเป็นเครื่องมือ

คำตอบที่สองต้องอาศัยการอ้างถึง ๓ กฎในชีวิตของมนุษย์คือ กฎหมาย กฎธรรมชาติ และกฎสังคม ในเรื่องกฎหมายนั้นหากมีกฎหมายปราบคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ผู้คนก็จะเห็นคนคอร์รัปชันติดคุกติดตารางทันใจ (“กรรมสนองโง่”) ภาพที่เห็นจะบันทึกลงไปในสมอง และทำให้เกิดความหวาดกลัวไม่กล้าทำผิด

ในเรื่องกฎธรรมชาติ คนทำผิดจะกังวล ระแวงว่าความผิดจะมาถึงตัวเข้าวันหนึ่ง ถ้าสังคมเราพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมให้เห็นเป็นที่ปรากฏว่าคนทำผิดต้องทนทุกข์ทรมานจากความผิดเสมอ คนในสังคมก็จะตระหนัก และเห็นความเจ็บปวดจากการทำความผิด

สำหรับกฎสังคมนั้น สมาชิกสังคมต้องไม่ยอมรับนับถือคนที่รวยมาจากการโกง การไม่คบหาสมาคม การไม่ชื่นชมคอร์รัปชัน เป็นค่านิยมที่ต้องพยายามสร้างขึ้นในสังคม. กฎสังคมข้อนี้เป็นยาป้องกันคอร์รัปชันที่ชะงัด เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการพบปะคบหาสมาคมกับเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ ตามสัญชาตญาณเพื่อให้ได้รับการยอมรับ

ถ้าสังคมปฏิเสธคนรวยจากการคดโกงก็เท่ากับว่าเขาถูกปฏิเสธความมีตัวตนของเขา ซึ่งสำหรับมวลมนุษย์แล้วไม่มีสิ่งใดที่สร้างความเจ็บปวดใจได้เท่ากับการไม่ได้รับการยอมรับจากคนอื่น

คำตอบที่สามก็คือประชาชนทุกคนต้องไม่เพิกเฉยต่อคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น ต้องร่วมมือกันแก้ไขโดยเริ่มที่แต่ละคนจะต้องไม่กระทำความผิดเสียเอง แม้อาจเห็นว่าเป็นสิ่งเล็กน้อย เช่น เอาดินสอ ปากกาจากที่ทำงานไปใช้ที่บ้าน คิดสินบน ตำรวจจราจร ลอกข้อสอบเพื่อน ฯลฯ นอกจากนี้ต้องตื่นรู้ ไม่เห็นว่าคอร์รัปชันไม่ว่าหนักหรือเบาเป็นเรื่องปกติ

คอร์รัปชันเป็นปัญหายาก แต่ก็แก้ไขได้ ถ้าเราไม่แก้ไขด้วยคนในชาติของเราเองแล้ว ใครจะมาแก้ไขให้ และถ้าเราไม่เริ่มแต่บัดนี้ เมื่อใดเราจะได้เริ่ม (๓)